

Анастасія Даценко

студент 2 курсу юридичного факультету
Національного університету біоресурсів і
природокористування України

**Перспективи розвитку норм національного кримінального права
щодо відповідальності за скоєння воєнних злочинів проти довкілля***

На сьогодні кримінальна відповідальність за злочини проти довкілля, пов'язані зі збройним конфліктом, являє собою комплексний правовий інститут зі значною питомою вагою міжнародно-правового регулювання. Особливості останнього містять низку аспектів як щодо кваліфікації окремих діянь, так і щодо інституційного забезпечення притягнення винних до відповідальності з огляду на юрисдикцію міжнародних судів. Зокрема, йдеться про: а) міжнародно-правові підстави криміналізації екоциду, б) правомірність розгляду злочинів проти довкілля як «екологічної складової» наявних міжнародних злочинів, які входять до юрисдикції Міжнародного кримінального суду, в) розповсюдження універсальної юрисдикції на злочини проти довкілля, пов'язані зі збройним конфліктом тощо. [1, с. 38]

Так, за словами міністра захисту довкілля та природних ресурсів України Руслана Стрільця: - «Довкілля не має кордонів. Тож сьогодні ми працюємо задля майбутнього усього світу». Також ним було зазначено, що за останні 2,5 місяці сума шкоди довкіллю зросла майже на 1,5 млрд доларів США. Сьогодні це вже 57 млрд доларів США. І це далеко не остаточні цифри. [2]

* Наукова керівниця – *Світлана Ковальова*, доцентка кафедри адміністративного та фінансового права Національного університету біоресурсів і природокористування України

Зважаючи на те, що міжнародні злочини, особливо міжнародні воєнні злочини проти довілля, розглядаються міжнародними судовими установами разом із національними судовими установами, українське кримінальне законодавство має також включати і міжнародні злочини. Крім того, пріоритетом для української правотворчості є інтеграція до Європейського Союзу, щоб гарантувати мир і безпеку в Україні.

Наразі вчинення воєнних злочинів проти довілля підпадає під дію ст. 438 ККУ від 2001 р., яка називається «Порушення законів та звичаїв війни». Відповідно до неї «жорстоке поводження з військовополоненими або цивільним населенням, вигнання цивільного населення для примусових робіт, розграбування національних цінностей на окупованій території, застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом, інші порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також віддання наказу про вчинення таких дій караються ...». [3] Як можна зазначити, у статті не передбачені злочини проти довілля. Однак можна зробити висновок, що посилання на інші порушення міжнародних договорів щодо законів і звичаїв війни, на які ВРУ надала згоду, також входять до складу цих злочинів.

Останнім часом в Україні було декілька законопроектів щодо внесення змін до ККУ стосовно відповідальності за вчинення міжнародних злочинів. 27.12.2019 було зареєстровано проєкт закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм міжнародного кримінального та гуманітарного права» № 2689. 17.09.2020 його було прийнято в першому читанні 20.05.2021 закон було прийнято, підписано Головою Верховної Ради України, але з підпису президенту не зрозуміло з яких причин не було повернуто. [4] 15.04.2022 було зареєстровано проєкт Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України» № 7290. 18.04.2022 законопроект надано для ознайомлення. [5]

Отже, у зв'язку з тим, що Україна визнала юрисдикцію Міжнародного кримінального суду шляхом подання відповідних заяв, що може призвести до застосування комплементарної юрисдикції суду, ККУ вимагає удосконалення норм щодо притягнення до відповідальності за вчинення злочинів проти довілля.

Література

1. Orlovska N. A. CONCEPTUAL ISSUES OF CRIMINAL RESPONSIBILITY FOR ENVIRONMENTAL CRIMES RELATED TO ARMED CONFLICT (INTERNATIONAL LAW DIMENSION). *South Ukrainian Law Journal*. 2023. № 4. С. 37–42. URL: <https://doi.org/10.32850/suli.2023.4.7> (дата звернення: 09.10.2024).

2. Руслан Стрілець взяв участь у другому засіданні Міжнародної робочої групи щодо екологічних наслідків війни – Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. *Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України – офіційний сайт*. URL: <https://mepr.gov.ua/ruslan-strilets-vzvav-uchast-u-drugomu-zasidanni->

[mizhnarodnovi-robochovi-grupy-shhodo-ekologichnyh-naslidkiv-vijny/](#) (дата звернення: 09.10.2024).

3. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III : станом на 7 верес. 2024 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 09.10.2024).

4. ІПС ЛІГА:ЗАКОН ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ від 27.12.2019 р. N 2689 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм міжнародного кримінального та гуманітарного права.
URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JI01084I?an=3> (дата звернення: 09.10.2024).

5. Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України. *Верховна Рада України: законопроекти.*
URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39449> (дата звернення: 09.10.2024).

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**